

KIRJANDUSLIKKE UUDISEID

N° 17

Märts

Ilmub 10—12 korda aastas
 Tellimishind aastas 1 kroon

1928

M. B. 67.06

Sf 14335

SISU: 1) LOODUSE UNIVERSAAL-BIBLIOTEEK. Odav-raamat-ajakiri. 2) Uus ajakiri: EESTI HÕIM. 3) Mis ütleb avalik sõna «Looduse» võistlusromaanide kohta? (Alb. Kivikas). 4) Mis ütleb lugejaskond «Looduse» võistlusromaanide kohta? (Aug. Anni). 5) Võistlusromaanide ankeedi tulemused. 6) 1. I. 1918.—15. III. 1928. Ilmunud ja trükkis olevate raamatute nimestik.

LOODUSE UNIVERSAAL-BIBLIOTEEK — ODAV RAAMAT-AJAKIRI.

Lugejaile 1 000 000 marga eest priipileteid Indiasse, Jaapani, Itaaliasse ja mujale.

Vajadus odava kirjanduse järele andis end tervalt eesti raamatuturul juba pikemat aega tunda. Hoolimata reast katsetest, mis ebaõnnestusid, jäi odava raamatu soetamine tühiseks unistuseks. Selles lootusetus olukorras julges K.o/Ü. „Loodus“, kõigi halbade ennustuste peale vaatamata, algatada järjekindlalt ilmuva raamat-ajakirja kirjastamist üliodava hinnaga.

Meie teadlased ja seliskonnategelased käivad end välismaail täiendamas; tantsuõpetajad ammutavad meie rahvale Pariisist hooaja uudiseid... Uut charlestoni sammu tunneb meil vist pea iga koolilpika. Mis aga veel väga palju soovida jätab, see on tutvumine teiste rahvaste moodsa literatuuriga. Kuigi teatakse mõnda laineid lõovat võõrkirjanduse teost, siis tihti ainult nime järele, sest pole paljudel aimugi.

Silmas pidades, et meie lugejale publikule just „värske“ väliskirjanduse muretsemine sünnitab ülepääsematuid raskusi, nii välisraamatu kalliduse kui ka keelte puuduliku tundmise tõttu, tahab LUB nende raskuste kõrvaldamiseks jõudumööda kaasa aidata.

Tõlkekirjanduse soetamise alal on teotsetud seni enamikult v a n e m a ilukirjanduse tõlkimisega,

kuid needki on tihti juhuslikult valitud, muukeelseist tõlkeist, suuremalt osalt saksakeelseist, ümber pandud, keelelt konarlikud, fäites seega oma ülesannet puudulikult ja ebamääraselt.

Alates 1. jaanuarist s. a. annab K.o/Ü „Loodus“ välja väliskirjanduse tõlgete seeriat raamat-ajakirjana, kus leiaksid avaldamist enam-vähem kõik tähelepanuosaliseks saanud teosed. Selleks on K.o/Ü. „Loodus“ ühendusse astunud tähtsamate välismaa kirjastajatega ja muretseb tõlgeteks teoseid kohe peale nende ilmumist, et meie lugejail ei tuleks aastaid oodata, enne kui avaneb võimalus tööd tõlkes lugeda. Tõlgete k o r r a l i k k u s e l e paneb K.o/Ü „Loodus“ erilist rõhku, lastes neid teha täiesti asjatundjatel ainult algkeelest, et originaali keeleline ilu ja sisuline külg kuidagi ei kannataks. Raamatutel on soliidne välimus, kaaneilustis kunstnik P. Arenilt (ofset-trükkis) formaat ühesuurune, raamatukogu seisukohalt täiesti vastuvõetav — 11 × 18 sm, seega hoopis suurem kui Eestis seni katseks välja lastud sellelaadilised raamatukesed või endine vene univ. biblioteek.

Asudes odava rahvaraamatu-seeria kirjastamisele on K.o/Ü. „Loodus“ veendel, et see effe-

võte lelab laias lugejaskonnas väärlist hindamist ning poolehoidu ses mõttes, et LUBi numbreid elavalt tellitakse ja ostetakse: 25-sendilise raamatu saatust oleneb ainult lugejaskonnast endast.

Oma odavuse tõttu on LUBi numbrid kättesaadavad isegi kõige kehvemale lugejale.

25 sendiga välja anda 64—80 leheküljelist tiheda tekstiga täidetud (kuni 39 rida leheküljel!) ja meeldiva välimusega raamatut on meie oludes otse uskumatu.

Aastatellimiste näol tuleb 52 ilmuva numbrist eest maksta veel vähem kui üksiknumbriviisi ostes ja nimelt 12 krooni ning sedagi jaoks tasudes: jaanuaris 2 kr. ja igal järgneval kuul 1 kroon kuni 12 krooni tasumiseni.

LUBi üksikud numbrid on mõnel juhul kuni 10 korda odavamad kui vastav raamat meie raamatuturu harilikud tingimustes.

Säärast odavat kirjandust võimaldab asjaolu, et suure läbimüügi juures jäävad raamatu põhilao hind, autori ning tõlkija honorar endiseks. On ju raamat säärane kaubaartikkel, mis trüki suurenedes ei kalline, vaid vastupidi, muutub odavamaks. Selleks, et Universaal-Biblioteek publiku soovidele kõigiti vastaks, püüab LUBi talitus lugejatega ühendusse astuda — iga LUBi numbrilõppu on lisatud ankeetleht rea küsimustega, nagu: missisulise kirjanduse lugemist Teie eelistate? missuguseid teoseid ilmakirjandusest soovite Teie näha LUBis? jne.

Ankeedi vastamise virgutamiseks jagab K. o/Ü „Loodus“ lugejate vahel loosimise teel

1 000 000 marga (sendi) väärtuses reisipileteid Indiasse, Jaapani, Egiptusesse, Itaaliasse ja mujale.

Selle summa väljalosimisega ei suurene kriipsuvõrragi raamatu hind. 1 000 000 marka oli määratud esialgu LUBi reklameerimiseks ajakirjanduse kaudu, kuid LUBi talitus on veendel, et reklaamisummade jaotamine lugejate vahel leiab publikus suuremat poolehoidu ja äratav laiemat huvi, kui seda suudab ajalehe-kuulutus, mis tihedalt hoopis tähelepanematuks jääb.

Pealegi, nagu öeldud, võimaldab säärane loosimine ankeedi alusel tihedat vaimlist kontakti LUBi talituse ja lugejaskonna vahel.

Loosimisest võtavad osa $\frac{1}{4}$, $\frac{1}{2}$ ja $\frac{1}{1}$ aasta tellijad, samuti ka üksiknumbrist ostjad. Esimene järjekorraline loosimine toimub 15. aprillil s. a. Loosimisel võidetud piletid võib välja võtta ka rahana. Üksikasjalik reisipiletite nimestik ja kõik lähemad tingimused leiduvad LUBi 10. ja järgnevais numbris, eelviimasel leheküljel.

Oieti on siis LUBi lugejal kaks hüvet: odavalt saadud lugemisvara ja eeldused reisida priipiletiga võõraile maile.

See on esimene omasarnane loosimine, kus ka tõesti on võimalus midagi väärtuslikku võita. Meie ärid korraldavad ju sagedasti selliseid loosimisi, kus jagatakse ostjatele igasugust tühjajäha materjali, mida inimene on kaupa ostes oma enese taskust mitmekordselt kinni maksnud. Siin aga annab kirjastus lugejatele võrratu suure vastutatu. Reis nendes kohtadesse, mida paljud on näinud ainult kinos ja millest ei juleta rahapuudusel sageli unistadagi, eks kaalu see mitmesajakordselt üles mõne nikkelteemasina.

K. o/Ü. „Loodus“ on arvestanud kõiki võimalikke raskusi, ja on otsustanud LUBi kirjastada edaspidi pidevalt vähemalt 2 aastat.

Kuid arvesse võttes publiku senist heatahtlikku suhtumist sellesse ettevõttesse ja järjekindlalt kasvavat aastatellijate arvu, võib LUBi talitus juba praegu vaadata tulevikku kaunis kindlasti.

Kui edaspidi LUBi ümber koondub küllaldane lugejatering, tahab LUBi talitus, jäädes sama 25-sendilise hinna juurde, tunduvalt suurendada LUBi lehekülgede arvu.

LUBi talitus näeks heameelega, et ametasutistest, koolides, jne. kujuneksid lugemisingid, mis ühiselt tellivad ja ühiselt tasuvad osalisi kuumakse LUBi talitusele: nii tuleks raha saatmine LUBi lugejail märksa odavam. Seesuguste ringide kujundamist püüab LUBi talitus omalt poolt sellega hõlbutada, et fa on valmistanud 10—20 lehest koosnevad tellimisraamatud, mis soovi peale välja saadetakse. Tellimiste vastuvõtjatele annab kirjastus kaastöö eest % ja vastuvõetud tellimiste arvu järele väärset vastutasu.

LOODUSE UNIVERSAAL-BIBLIOTEK ilmub igal laupäeval (kaksiknumber vastavalt üle kahe nädala), kokku 52 numbrit aastas.

Üksiknumber maksab 25 senti.

Tellimishind (ühes saatekuludega) aastas — 12 krooni.

Selle summa võib aastatellija tasuda ka jaoks, makstes jaanuarikuu eest 2 krooni ja igal järgneval esimesel kuupäeval (kuni 1. novembrini) — 1 kroon.

Tellimishind $\frac{1}{2}$ aastas 6 krooni 50 senti.
 $\frac{1}{4}$ aastas 3 krooni 25 senti.

Märkus: Tellimist tuleb arvata mitte sissemaksu päevast (näit. 25. V. — 24. VIII.), vaid kalendriaasta järele, s. t. aastatellimised arvatakse 1. jaanuarist, $\frac{1}{4}$ a. tellimised 1. jaan., 1. aprillist jne.

$\frac{1}{2}$ a. ja $\frac{1}{4}$ a. tellimishind (Kr. 6,60 ja Kr. 3,25) tuleb kohe tellimise vastuvõtmisel ära maksta, — osadekaupa maksmine on võimalik ainult aastatellimiste juures.

LUBi tellimisel sissemakstud summa vastuvõtmise üle antakse tellijale kvitung.

Kvitung tuleb tellijal alal hoida, eriti aastatellijal.

Loomulikult võib tellija tasuda ühekordselt terve aasta tellimisraha või maksta korraga mitme kuu eest. Mõlemat võimalust tuleb eriti soovita-vaks pidada.

Talitus saadab LUBi numbreid tellijaile välja igal neljapäeval, nii et raamatud kindlasti laupäeval, hiljemini pühapäeval, kohale jõuavad.

Raamatud saadetakse tellijale välja ainult selle tähtpäevani, milleni on õiendatud kuumaksud.

Märkus I. Juhul, kui aastatellija oma kuumaksu pole tähtpäevaks tasunud, kuid teeb seda hiljemini (kuni aasta lõpuni), siis ei arvata tema aastatellimine mitte kustunuks.

Märkus II. LUBi talitus ei kviteeri järgnevaid otse talitusele saadetud kuumaksusid muuga kui ainult raamatute saatmise jätkamisega.

Märkus III. Raha võib saata LUBi talitusele kas post- või tempelmarkides (kirjas), rahakaardiga või pangatransferdiga.

Looduse Universaal-Biblioteek

«Päevaleht» kirjutab oma 60. numbris:

Suurte hulkade lugemisele tõmbamine on kultuurilisel küllalt tähtis ja tänuvääriline tegevus. Harilikku raamatute läbi ei ole see laiapiirilisel mitte võimalik, sest raamatud on kallid ja sageli ei ole nad oma suuruse ja kausta poolest sündsad igalpool tarvitamiseks, näiteks suvel rohelisse sõitmisel puhul või jälle raudteevagunis jne.

Sel põhjusel on küll iga rahva juures tarvitusele võetud väikesekaustaliste ja õige odavahinnaliste raamatute väljaandmine. Sakslastel on niisuguseid universaal-biblioteeke mitu ja nad on rahva hulka laiali läinud mitmete tuhandete numbriga. Ka on niisuguste väljaannete puhul eksemplaride hulk väga rohke. Samuti andsid venelased enne sõda välja odavaid väikesi raamatuid, mida meiegi maal rohkesti osteti.

Ka meil tegid mitmed ettevõtted enne sõda niisuguste väljaannetega algust („Noor-Eesti“, Liliembach j. t.), kuid nad ei jõudnud mõnest üksiknumbrist kaugemale.

Nüüd on Tartus asuv kirjastusäri „Loodus“ hakanud välja andma odavahinnalisi raamatuid. Nagu näha, on tähendatud äri poolt siamaale ilmunud juba 9 numbrit, nii et võib arvata, et see ettevõtte tal ka edaspidi jätkub.

Peab tähendama, et „Looduse“ poolt väljaantavate raamatute hind on teiste raamatutega võrreldes küllalt odav — 25 senti. Iga üksik anne on suur umbes kaks × 32-lk. trükipoognat, täis tihedat kirja, nii et niisugune raamatuke mahutab enesesse õige suure jutustuse. Paber on võetud kaunis vastupidav ja triikk küllalt selge. Üldse avaldavad raamatud välimuselt õige kena mulje.

Kuid tähtsam on sisu. Ja siin peab tähendama, et ka sisu eest on hoolitsetud, sest siamaale ilmunud raamatud sisaldavad meeste töid (muidugi folkes), kellel välismaa kirjanduses auvääriline koht. Ka tõlke eest näib toimetuse hoolitsevat, sest tööd on ümber pandud algupärasest keelest isikute poolt, kelle nimed pole meie kirjandusalal tundmatud. Oleks küllalt soovitatav, et see „Looduse“ katse leiaks rahva poolt niivõrt elavat osavõitu, et ta mitte ei närbuks ostjate puudusel, nagu ta eelkäijad. Odav raamat suudab tungida kõige laiemasse ringkonda ja võib alaliselt ja järjekindlalt raamatule sõpru juurde.

Et lugeja saaks ülevaate juba ilmunud raamatutest, nimetame nad ükshaaval: Nr. 1. John Galsworthy — „Esimene ja viimane“. Tõlkinud M. Reiman, 61 lk. J. Galsworthy on praegusel ajal Inglismaal üks tuntuimast kirjanikest. Ta töid on väga paljudesse keeltesse tõlgitud ja on hoogsalt osetatavad. Tähendatud töö on psühholoogiline kriminaalne jutustus ja lugedes küllalt põnev. — Nr. 2. Aldous Huxley — „Richard Greenow janilik lugu“. Inglise keelest tõlkinud mag. A. Oras. Nimetatud kirjanik on üks Inglise nooremaid, aga juba võimud endale küllalt laialise lugupidamise. Nr. 3. F. E. Sillanpää — „Hildu ja Ragnar“. 70 lk. Soome jutustus on meie rahvale teiste rahvaste omadest kaunisti lähemad ja seega ka mõistetavamad. Sillanpää, üks Soome tuntuimast kirjanikest, on meil juba endiste tööde kaudu tuntud. Nr. 4. Johannes Linnankoski — „Karjafüdruk Hilja“. Sel-

les raamatus on kaks jutustust, teine veel Arvid Järnefeldi „Huligaan“. Mõlemad on peenikesed hingeelulised jutustused, mis kutsuvad lugedes ellu sügava hingelise helluseunde. Nr. 5. Jaroslav Hašek — „Vahva sõduri Švejki seiklused ilmasõja kestel“. Jaroslav Haški (Tšehho-Slovakkia) suur töö „Vahva sõduri Švejki seiklused“ tõusis väga kuulsaks ja ta on tõlgitud väga paljudesse keeltesse. Nüüd on sellest ilmunud juba kaks annet (nr. 5 ja 9) „Looduse“ universaalraamatukogus ja nii on see huumoririkas töö, kättesaadav Eesti lugejale. Tõlkija Bernhard Linde. Kaksiknumber 6 ja 7 toob Henrik Ibseni 5-vaatusl. näidendi „Rahva vaenlane“ G. E. Luiga tõlkes. Ibsen on meie publikule küllalt tuntud, nii et selle vaimusuuruse tööd vististi küllalt osatakse hinnata. Nr. 8. David Garnett — „Daam rebaseks“, tõlkinud mag. A. Oras. David Garnett on Inglise kõige noorema kirjandusliku põlve nimekamaid esindajaid. Siin nimetatud töö sai mitu auhinda, jälgib inimese muutumist loomaks.

„Päevaleht“ nr. 60 — 1. III. 28.

ŠVEJK KOHTUARSTIDE EES.

Komisjon pani ette: viia Josef Švejk psühhiaatrilisse kliinikusse uurimisele, et kindlaks teha, kui kaugele on kardetatav ja vaimuline seisukord tema ümbrusele. (LUB nr. 5.)

ŠVEJK VISATAKSE HULLUMAJAST VÄLJA.

Švejk seletas, et kui keegi hullumajast välja visatakse, ei tohi jätta teda lõunasöögita. Sellele tüüli tegi lõpu politseinik. (LUB nr. 5)

ŠVEJK VÄLJAÕPETAJA TENSIKUNA.

„... ainult kapten Šnabli ees pidin langema põlvili. Aga kui ütlesin talle, et peame maksma elatist...“

— Elatist? kordas väljaõpetaja kohkudes.
— Noh, alimente, härra väljaõpetaja, lepitusraha tütarlastele. Teie ütlesite, et pidin midagi välja mõtlema. (LUB nr. 9.)

ŠVEJK GARNISONIARESTIS.

— Nuusuta kord, kaabakas.

Švejk nuusutas ja ütles: — See lõhnab kalmistu järele.

See rahulik, mõõdukas kõne meeldis majandusülemale... (LUB nr. 9.)

LUB nr. 12 Vahva sõduri Švejki seiklused ilmasõja kestel.

III anne ilmub 17. III. s. a.

Hõimuajakiri asutatud

«Eesti Hõim» nr. 1 ilmunud

Hõimuhuid on meie rahvas ikka elavad olnud. Teadvus meie sugulusest soomlastega ulatub läbi aegade tagasi meie endisesse iseseisvusaega. Lüt hoogu sai see Eesti rahvuslikul ärkamisel esimese Eesti laulupeo ajal, mille puhul juba esimesed soomlased Eesit küllastasid. Ärkamis-aegsed tegelased Jannsen, Koidula, C. R. Jakobson olid juba elavas läbikäimises soomlastega, kõnelemata hilisematest aegadest.

Meil on omajagu huvi Ungarigi vastu olnud, kuigi teadvus sugulusest ungarlastega on hilisemat teaduslikku algupära. See on siiski meie rahvasse sügavasti juurduvad ja selle ilmavaate raudvaraks saanud. Ka tegelik läbikäimine Ungariga algas juba esimese Eesti laulupeo puhul, mil Eesit küllastas ungar keeleteadlane Paul Hunfalvy, kirjeldades oma reisu suures kahekõitelises raamatus. Kokkupuuteid Ungariga on hiljemini jätkunud. Eriti elavaks on nad muutunud aga iseseisvuse ajal, ja oma haripunktile jõuavad nad eeloleva III soome-ugri kongressi ajal Budapestis, mille puhul arvatavasti sajad eestlased Ungari uhket pealinna küllastavad.

Meil on jätkunud huvi ka teistele soome-ugri rahvastele. Liivi küsimus on meil juba mõnda aega päevakorras, ja liivi rahvakese alalhoidmiseks on Eesti rohkem teinud kui ükski teine soome-ugri rahvas.

Ka Eesti-Ingeris on hõimurahvalikult teotsetud, püüdes seisma panna sealset venestumisprotsessi, samuti nagu Setumaalgi, äratades mõlema hõimu juures rahvuslikku enesetunnet ja enesest lugupidamist.

Hoopis elulisem meile on aga Välis-Eesti küsimus. Eestlasi võib leida kogu maailmas, eriti aga Venemaal, kus nende arv ulatub praegugi vähemalt pooleteisesaja tuhandeni. Üldiselt asub aga vähemalt üks viiendik rahvast väljaspool Eesti piire.

Huvi välis-eestlaste vastu on Eesti seltskonnas alati elav olnud ja tulevikus võib oodata selle suuremat tõusu. See on ka loomulik, sest välis-eestlased on luu meie luust ja liha meie lihast, on osa meie rahvast, meie kultuuri loojaist ja selle saavutuste tarvijaist. Ja kuna iga rahva kultuur oleneb peale muu ka rahva suurusest, siis on arusaadav, et meie ei tohi lasta kaduma minna ühtki osakest oma rahvast, vaid peame katsuma kõiki oma rahva liikmeid üle maailma koondata ühiseks suuremaks eesit rahvaks, kes suudab ühiste jõupingutustega luua suuremat, kõrgemat ja väärtuslikumat eesti kultuuri.

Kõiki neid küsimusi on käsitletud Eesti ajakirjanduses, osalt ka üksikuis brošüüres, koguteostes ja raamatutes. Seni on aga puudunud eesti hõimuajakiri, mille ülesandeks oleks nende küsimuste järjekindel arendamine ja süstemaatiline käsitlemine. Tarve selle ajakirja järele on ammugi olnud, kuid alles nüüd on saadud nii kaugele, et asutis Fenno-Ugria Eesti hõimorganisatsioonide häälekandjana on ilmunud V. Ernitsi toimetusel k.-ü. Looduse kirjastusel ajakirja „Eesti Hõimu“ esimene number, järgmise sisuga:

P. Voolaine: Eesti iseseisvuse 10. aastapäevaks. Luuletus. Minister **Aarne Vuorimaa:**

Soome tervitus Eesti Vabariigi 10. aastapäevaks. **Mag. Niilo Orasmaa:** Eesti iseseisvuse juubel on kogu Soome hõimu pidupäev. **Dr. M. Jungerth:** Ungari tervitus Eestile ja III soome-ugri kultuurkongress. **V. Ernits:** Eesti Vabariigi 10. aastane juubel ja soome-ugri hõim. **Toimetus:** Ajakirja Eesti Hõimu ülesannetest. **V. Ernits:** Asutis Fenno-Ugria ülesannetest. Setu laulimä Vabarna Anne leelotus soome-ugri rahvile. Esimese Välis-Eesti kongressi peajooned. Fenno-Ugria korjandus hõimutöö toetuseks. Liivi rahvamaja ehitama. Teateid hõimurahvaste ja välis-eestlaste elust.

Kodumaalt: setu-ingeri küsimus teisel hariduskongressil, väliseestlaste küsimus usuteadlaste konverentsil, setu leelo ja ilo õdang „Vanemuises“, Tartu hõimukoondise asutamine.

Eesti-Ingerist: Esimene soomekeelne ajakiri Eestis.

Lärist: Riia Eesti Haridusseltsi juubel, Riia eestlaste häälekandja hakkab ilmuma.

Soomest: Suur-Soome kapitali asutamine.

Ungarist: III soome-ugri kultuurkongress.

SNVL: ist: teateid eestlaste elust Venemaal, rahvamaja ehitamine Vene-Ingeris.

Ameerikast: Ühendriikide eestlased IX eesti laulupeo ekskursioonitoimkonna asutanud. Soomalainen sisällyskatsaus. Magyarnyelvü tartalmi ättekiintés. Märkusi toimetusel. Pildid: minister Aarne Vuorimaa (lk. 4), mag. Niilo Orasmaa (lk. 5), minister dr. M. Jungerth (lk. 6–7), minister dr. R. Holsti (lk. 7–8) ühes elulugudega, setu lauluema Anne Vabarna (lk. 18).

Nr 2 ilmub 64-leheküljelisena IX juubelilaulupeo, III Soome-Ugri kultuurkongressi ja I Välis-Eesti kongressi illustreeritud albumina. Selle sisust nimetame riigivanema härra J. Tõnisson'i ja asutis Fenno-Ugria nõukogu esimehe härra K. Pätsu kirjutisi, Eduard Wilde huvitavat reisirakirjeldust „Ungarist ja ungarlastest“, prof. dr. S. Csekey kirjutist „Soomeugrilaste ühistest kultuurpüüetest“, dr. E. Virányi artiklit III soome-ugri kultuurkongressist ja V. Ernitsi artiklit „Ameerika eestlasi küllastamas“, samuti pikemaid ülevaateid välis-eestlaste elust neilt enestelt ja ülevaateid üksikute soome-ugri rahvaste ja nende hõimorganisatsioonide tegevusest. Ühiliisi sisaldab see number illustreeritud ülevaateid Ungarist, eriti Budapestist ja selle kunstikogudest. Lisaks välis-eestlaste nimekirju erimailt ja pilte Välis-Eestist.

Edaspidistes numbrites ilmuvad kirjutised käsitlevad peajasjalikult Välis-Eesti ja Soome küsimusi, eriti Soome keele- ja hõimuõpetuse küsimusi eesti koolides. Omajagu tähelepanu omistatakse ka teistele hõimurahvastele, eriti Venemaal asuvatele.

Kõige selle eeskava täitmine on aga võimalik ainult siis, kui „Eesti Hõim“ leiab küllaldast poolehoidu, toetust ja tellijaid. Sellepärast kutsuvad asutis Fenno-Ugria ja „Eesti Hõimu“ toimetus kõiki hõimu- ja Välis-Eesti küsimustest huvitatuid üles ühinema eesti hõimuajakirja ümber teda toetama tellimistega, levitamisega, juhustega ja kaastööga.

„Eesti Hõim“ ilmub 4 korda aastas kokku 160 lehekülge. Tellimishind 4 krooni aastas. **Tallus Tartus, K.-Ü. „Looduse“ ruumides, Vana f.1.** Tellimiste vastuvõtjad saavad 10%, missugune summa väljavõtmata jätmise korral arvatakse „Eesti Hõimu“ toetuseks.

Mis ütleb avalik sõna «Looduse» võistlusromaanide kohta?

(Albert Kivikas'e kõne K./Ü. „LOODUSE“ kirjanduslikul õhtul 10. veebruaril s. a.)

Ükski romaan peale „Tõe ja õiguse“ pole saanud nii suure tähelepanu osaliseks kui „Vaeste-Patuste alev“. Samuti on tähelepanu leidnud 3 teist võistlusromaan: „Videvikust varavalgeni“, „Andekas parasiit“, „Tuulearmuke“, ehkki palju vähema kui „V.-P. alev“. — Võistlusromaanide levimine on ainuüksi K. o/Ü. „Looduse“ reklaami teene. Neid on täiesti ameerikalikult reklaamitud ning see ameerikalikkus meelitabki lugema.

A. Jakobsoni „Vaeste-Patuste alev“ on kandvamaid teoseid meie eesti kirjanduses. Aine on käsitatud säärase uskumapanevusega, et tahtmatult elad romaanile kaasa. See teos tunduks liialdusena, kui säärasit olukorda praegu tegelikult ei oleks. Eestis ei ole kirjutatud pessimistlikumat, masendavamat romaani kui on seda „Vaeste-Patuste alev“. Liialdused, mis esinevad romaanis, on fingitud autori noorusest — nooruses ollakse alati valmis kõike liialdama. Kuid kõigi puuduste peale vaatamata on see romaan küllalt jõuline, eluline, haarav.

„Andekas parasiit“ on seevastu stiilipärane. Kõik elunähtused on surutud vormi. See on kaelamurdev psühhoanalüütiline teos.

„Tuulearmuke“ on kerge, pealiskaudne töö „Videvikust varavalgeni“ näitab Mart Raua arenemist. See romaan on jõudnud juba loetavuseni. Kuid suurima puudusena esineb siin sõnade mõttetus, milleõitu ka peategelase Helmi hingeelu jääb meile võõraks. Õnnestunud ja uudne on ta Puikinofkolik kompositsioon, kuigi vast ainult osaliselt õnnestunud.

Esimesena reageeris A. Jakobsoni romaanile J. Mändmets. Ta kirjutab oma arvustuses muuseas järgmist:

„Nüüd on see raamat läbi ja ma seisn ta painajaliku mõju all. Ta ei kao meelest, ta hellseb kõrvus, ma näen edasi neid kujusid. Ka lugedes ei annud ta mulle mahti, nii et ma pidin otse läbi jooksmas, nähes isegi teatud vaeva ja piina selle juures... See on kõik otse kohutavalt õudne, ja lugeja tahaks uskuda, et see on noore inimese fantaasia, mis neid rõvedaid lehekülgi maalib. Aga ometi on see jälle nii usutav toon, otse protokollilik, nii et selle juures ei saa kahelda. Tundub, et kirjanik on seda kõike ise näinud, kuulnud, läbi elanud. Midagi tahaks nagu hinges kisedada: Minge vaadake, ons see elu niisugune, ons ta nõnda, et inimestel hukka minnes igasugune võimalus pääsmiseks puudub. Kul see nii tõepoolest on, kas ei tuleks siis ometi kuidagi abiks rutata „Vaeste-Patuste alevi“ elanikkudele. Teie ajate riigikogus seal päevade ja nädalate kaupa juuksekarva lõhki, aga seda te ei tea, kuidas inimesed elavad „Vaeste-Patuste alevis“.

Teine vanem kirjanik Mait Metsanurk ei suhtu eitavalt mitte ükski „Tuulearmukesse“, „Videvikust varavalgeni“, „Andekasse parasiiti“ vaid ka „Vaeste-Patuste alevisse“, sest et ta kirjeldab tööliiskonna elu nii masendavalt, nii halvast küljest vaadatuna, et uskuda ei tahaks, et eesti tööliiskond säärane on. M. Metsanurk jätab kõik ositiivsed teose küljed märkimata. — „Videvikust varavalgeni“ märgib ta väga pinnapealsena. Ka „Tuulearmuke“ pole talle vastuvõetav. „Andekas

parasiidis“ märgib ta tunduvat Lermontovi mõju, kiidab aga salgamata selle romaani kompositsiooni ja stiili.

B. Linde pooldab „Vaeste-Patuste alevi“ selle plastikkuse, aine uuduse ja kompositsiooni pärast. Ta pooldab ka seda, et nimetatud romaan ei kaldu nii pinnapealsusse, et ta ei ole nii kärpsekaaluline kui „Tuulearmuke“. „Videvikust varavalgeni“ suhtub ta aga „Andekasse parasiiti“ ja seab selle isegi praegustele noorkirjanikkudele eeskujuks.

Palju on kirjutatud nende romaanide kohta, kuid ometi ei lisa need arvustused palju uut juurde. Nendest arvustustest, mis romaanide kohta on ilmunud, võiks isegi teha teine „Vaeste-Patuste alev“.

Lõpuks toon väljavõtte Neggo arvustusest, mis ilmus „Kaitse Kodus“:

„Tutvudes viimasel aastal trükist ilmunud ilukirjanduslike toodetega ei saa endalt peletada seda rõhuvat, rusuvat muljet, mis tungib hingesse nende lugemisel. Kangelasteks degenerandid, ebanormaalsed, haiglaselised kujud, kes pea viimaseini lõpetavad oma elu enesetapmisega. Inimesed ilma tahtejõuta, aadeteta. Ning kuigi mõnel neist ehk leidubki aateld, siis on ta jällegi jõuetu oma aate eest võitlema, kannatama. Isikud, keda ei saagi õieti nimetada isikuteks selle sõna kitsamas mõttes, vaid ainult abituteks eluvärdjateks, kellel ei tohiks olla asupaika oma olemasolu eest võitleva noore tahtejõulise rahva liikmete hulgas... Eriti rusuvalt mõjub lugejasse kirjastusühisus „Looduse“ romaanivõistlusel esimese auhinna kroonitud August Jakobsoni „Vaeste-Patuste alev“. Olen lugenud kümneid tuhandeid raamatuid, kuid ma pole veel leidnud ühtki, mis nii algusest lõpuni käsitaks mülgast ja selle elu, mis nii mahlakail sõnul püherdaks poris ja rämpsus. Muldugi on ju seegi teatud and, ning ses mõttes on see teos kahtlematult ära teeninud esimese auhinna... Kui eesti rahvas oleks tõepoolest säärane, missugusena teda kujutab teose autor, siis oleks võimatu iseselsva Eesti olemasolu, siis see rahvas ei oleks ilalgi suutnud endalt raputada orjalket, purustada teda kõitvald ahelaid, poleks kunagi suutnud saada vabaks... Säärane sisemises orjaküttes vaevlev vaeste patuste alev ei või, ei suuda olla vaba, see oleks täiesti absurdne endale seesugust asjaolu kujutellagi. — Seega on siis teose autor meile maalinud ebaõige pildi vaeste patuste alevist on teadlikult liialdanud, äärmuseni liialdanud ja valesti kujutanud. Autorile on nähtavasti valmistanud erilist lõbu kord põhjalikult püherdada selles ta oma haiglasel vaimusünnitusena loodud vaeste patuste alevis. Ning seda jätkust tuleb ja pakub ta teistele, oma kaasvendadele, et ka nemad võiksid saada osa ta mõnust...

Omalt ajal liikus kuuldus, et Jaan Anvelt olevat „Vaeste-Patuste alevi“ autor. Huvitavaks paralleeliks Neggo arvustusele on enamlaste Pöögelmani arvustus. Haruldane nähtus, kus kaitseliiklase ja kommunisti arvamused ühtuvad. Esitan siin kahekendi Pöögelmani arvustusest:

„Nõukogude Liidu noored on osalt valge Eesti eeskujude peale maifamad, kui see soovitatav oleks; on noori, kes oma kirjanduse harjutustes ummisjalu ja pimedispidi pilritaguse ilukirjanduse järele jooksevad, ilma et neil jõudu oleks arvustavalt neid „eeskujusid“ hinnata. Tagajärg on selle solgi sissevedamine, mida sealtpoolt õhtralt voolab... Kes on see Jakobsoni „juhtiv kommunist“? Vaimuhaige degenerant, tüdrukulaps, kes juba posikesest peast valmisse

ebanormaalsuse tundemärke avaldab, hiljemini jooma-
hullustusse satub ja viimaks nõrgameelsena enese üles
poob. Lühidalt Metsanurga Kristjan Raudma kaksik-
vend, ainult teiselt degenerereerumisjoone otsalt, mitte
Siloni värava teelt, vaid — enesetappjate galeriist.
Kuid sisuliselt üks ja sama ühiskondlikult väljasurev
tüüp, kes enesega kogu kommunistlike ideede, kogu
revolutsiooni võitluse paratamatult hävinemist peab
kujutama. — Kommunistid — degenerereerunud vänd-
jad, tüdrukulapsed, hullumeelsed; töölisel — närune,
haige, langenud, kasvatamata kogu, kes omal jõul
ilalgi pimedas massi seisukorras kõrgemale tasapin-
nale ei suuda tõusta . . . tööliste ülestõusud — put-
shid, mõttetud verevalamised, Nõukogude Venemaa —
rappa jooksud. . . No ütlege, kas see pole väärt,
et Eesti tõusikkodanluse selle eest oma 750 marka
lauale laob? . . .

Mis ütleb lugejaskond «Looduse» võist- lusromaanide kohta?

(Lühike kokkuvõtte mag. Aug. Anni kõnest K. O.-Ü.
„LOODUSE“ kirjanduslikul õhtul 10. veebr. s. a.)

Tahan anda lühikese ülevaate sellest, mis ütleb
publik nende romaanide kohta. Ankeet on võrd-
lemisi hästi õnnestunud. Sisse on tulnud 422 an-
keeti. Ankeedi tulemused pole huvitavad mitte
ainult kirjastusele, vaid ka publikule enesele ja
kriitikuile. Produktioon ilma reprodutsioonita
pole võimalik. Publikuta pole kirjanikke veel
vähem kirjastusi. Loodetavasti võiks neist ankeet-
tidest palju rohkem kõnelda, kui neid läbitõõta-
miseks antaks kuhugi kirjanduslikku arhiivi.
Selle ankeedi alusel võiks teha teaduslikke uurimusi
meie lugejaskonna kohta jne. Kuid on küsi-
tav, kuivõrt usutavad on need vastused ankeet-
lehtedel. Mõned lugejad kopeerivad ajalehe arvustusi,
kuid paljude vastused on individuaalsed. Seega
on käesolev ankeet väga huvitav nii kirjan-
dus-psühholoogiliselt kui ka rahva-psühholoogiliselt.
— Ankeedi tulemused näitavad, et meil
on umbes 400 inimest, kellega võib kirjanduslikult
kõnelda. See ankeet on andnud näpunäiteid
nii kirjanikele kui ka kirjastustele.

Keskmisest liigist isikutelt on tulnud kõige
värvikamad vastused, kuna haritud isikud panevad
oma vastused lühikestesse lausetesse. Need
vastused näitavad, kuivõrt hindab publik „Vaeste
Patuste alevit“. Mille pärast „V.-P. a.“ eelistatakse
on just tema tõe ja uuduse moment. Mõnele
lugejale ei meeldi tema kui tendents-romaan.
Palju on ka etteheiteid tehtud stiili jöhrusele ja
lõdvale kompositsioonile. Kõige rohkem on kii-
rust avaldatud 1) tõeruu tõsielu kujutuse kohta
(realistliku lugeja tüüp), 2) hoogsa, põneva ja
rikka kujutuse kohta (kaasaalav lugeja tüüp),
3) uudse sisu kohta (paljulugenud, esteetiline
hindaja), 4) sotsiaalviletsuse ja mädapaisete pal-
jastamise kohta (sotsiaalne lugeja tüüp) ja 5) üld-
väärtuse kohta (iseloomotult esteetiline lugeja tüüp).

Stiili ja vormi poolest seisab esimesel kohal
„Andekas Parasiit“, samuti eelistatakse tema peent
psühholoogiat, ideede kohta aga on etteheiteid.
Üks lugeja küsib, miks armastavad kõik seda
„vikatimeesi“. Ühele meeldib, et parasiit saab
teenitud palga. Meeldib paljudele peatageelase opo-
sitsioon, uhkus. Keegi nimetab autori stiili žong-
lööriks, teine leiab stiili ja vormi liiga vaimukaks
rahvale.

„Tuulearmukest“ peetakse temperamendirik-

kamaks võistlusromaanidest. Eelistatakse teda
ka sellepärast, et ta on elujõulisem, terve, ei
mõju nii masendavalt kui teised romaanid. Selles
tõös olevat näha rohkem positiivsust, ainuke võist-
lusteostest, mis ei lõpe enesetapmisega. Puudus-
tena heidetakse ette pinnapealsust ja kergust.
Teda võrreldakse ka saksa „Unterhaltsliteratu-
riga“, olevat „Nipp-Sache“ tütarlastele.

„Videvikust varavalgeni“ olevat terveni üks
trükkiviga. Ideist meeldib mõnele parem end üles
puua, kui abielluda jookikuga.

Kunsti kriteeriumina esineb kõige enam töö-
ruudus. Sisuline külg seisab esimesel kohal,
mitte aga vorm ja stiil. Eelistatakse aine uud-
sust, elujaatavat vaimu. „Elus on isegi roppusi,
milleks sellest kirjutada“. Otsitakse positiivseid
kujusid. Publiku enamik otsib romaanist ideelis-
külge, positiivsust, — pea igalpool esineb vasti-
kus enesetappjate vastu. Miks nii palju ilma-
muret, — egas me sellepärast kirjandust ei loe.

Võistlusromaanide ankeetküsimustele on an-
tud mõnelt lugejalt kaunis algupäraseid vastuseid.
Keegi *Jüri K.* . . . Lihula vallast, näteks avaldab
nende romaanide kohta järgmisi arvamisi (kirja-
viisi muutmata! Toim.):

A. Jakobsoni «Vaeste-Patuste alev.»

Missisuliste romaanide lugemist Teie eelis-
tate? — *Millel oleks tõe põhi all, näituseks,
prohveta Maltsvet ehk sõja sisulised ja hästi intiim
herootilised nilbed lood.*

Kuidas tunduvad Teile selle romaani keel ja
stiil? — *Ei oska laita oleks näind küll natuke
rohkem kunstlika sõnu kuid käesolevas jutus
põleks see olnud võimalik kui tahad tööliste elu
kirjeldada.*

Missugune tegelane meeldib Teile kõige enam
käesolevas romaanis? — *Oleks Riddle kuid joo-
b natuke palju ja kooli jättis pooleli kuid teist
paremat ei tea.*

Millised ideed meeldivad Teile ses romaanis
eriti? — *Tema hästi otsekohene välja ütlus nii-
sugused kõned on alama rahva harilik asi.*

Kas leiate sel romaanil mõnesuguseid puu-
dusi, ja kui, siis missuguseid? — *Mull on raske
selle küsimuse peale vastata olen väheses hari-
tusega ja raamatu läblugemisest on paar nädal-
id möödud ei mäleta enam hästi.*

Millist 1927. a. „Looduse“ neljast ilmunud
võistlusromaanist peate Teie huvitavamaks ja loe-
tavamaks? — *Käesolevad vaeste patuste alev
kindlasti võin ütelda.*

Mispärast peate huvitavamaks just eelmises
punktis nimetatud romaani? — *Sellepärast et
kogu ajalehtede arvustus kiitab seda romaani ja
pealegi need teised kolm auhinnatud raamatud
on üsna kerge sisulised tühised raamatud selle
raamatul on sügav mõtte*

R. Morni «Andekas Parasiit.»

Kuidas meeldivad teile käesoleva romaani
väljendus ja kaust? Missuguseid soovete oleks Teil
nende suhtes esitada? — *Raamatu kaane ilustus
ükskõik kuidas on. Suur puudus selle romaani
juures on tema kole jäme trükk. Ma otse häm-
mastasin ära kui raamatu esiti lahti löin.*

Kuidas tunduvad Teile selle romaani keel ja
stiil? — *Need kaks asja on väga hästi korda
läinud on küll veidi raske lugeda kuid selles see
kirjanduse tähtsus seisabki.*

Missugune tegelane meeldib Teile kõige enam käesolevas romaanis? — *Pea tegelane Ellu muidu kõikite koralik kokkukoidja eeskujulik kuid hukka tuleb mõista enese tapmist.*

B. Alveri «Tuulearmuke.»

Kuidas meeldivad Teile käesoleva romaani välimus ja kaust? Missuguseid soove oleks Teil nende suhtes esitada? — *Haruldaselt ilus kaane pilt otse kütkestav.*

Kuidas tunduvad Teile selle romaani keel ja stiil? — *Keel ja stiil kõikit hea kuid romaani aine kehv põle mingisugust mõtet.*

Millised ideed meeldivad Teile ses romaanis eriti? — *süntsam lugeda neil isikutel kes peale algkooli veel kusagil edasi õpind on ehk kudagi keskkooli või ülikooli eluga tutvunud on igapäise harilikul inimesel on raske tast aru saada põle himu lugeda.*

Kas leiate sel romaanil mõnesuguseid puudusi, ja kui, siis missuguseid? — *Triikk võiks veel tihedam olla suuri tähendust sel teosel ikka ei ole võtab muidu kappis ruumi kuna paremad raamatud on küll müügil*

Millist 1927. a. „Looduse“ neljast ilmunud võistlusromaanist peate Teile huvitavamaks ja loetavamaks? — *ikka A. Jakobsoni vaeste patuste alev.*

M. Raud «Videvikust varavalgeni.»

Kuidas tunduvad Teile selle romaani keel ja stiil? — *See raamat sisu poolest nõnna vilets et tuleks müügilgi ära korjata muidu kirjanduse sõbrate raha raiskate.*

Missugune tegelane meeldib Teile kõige enam käesolevas romaanis? — *Viletsad kujud on nad kõik.*

Kas leiate sel romaanil mõnesuguseid puudusi, ja kui, siis missuguseid? — *Roman on liiga lühikese ajaline tundub just kui paari päevane. Kõlbmata nimetused nagu Jorss Ätt Üru-roo väga raske hääldada tegelasi vähe. Juri need viis kirjaniku läheks vastutusele võtta sellest nii halvasti oma valiku tegid.*

Ankeedi küsimusile

on vastatud järgmiselt:

1) Missisulistele romaanide lugemist Teile eelistate? — *psühholoogilisi — 118, realistlikke — 88, sotsiaalseid — 41, ajaloolisi — 39, eesti talupoega ja maaelu käsitavaid — 23, kriminaalseid — 14, armastusromaane — 11, humoristlikke — 5, sõjaromaane — 4, poliitilisi — 3, seiklusromaane — 2, eesti muinasajast — 1, seksuaalromaane — 1.*

2) Missugune eesti romaan meeldib Teile kõige enam? —

Anton Hansen-Tammsaare: *TÕDE JA ÕIGUS — 208*, August Jakobson: *VAESTE-PATUSTE ALEV — 97*, Mait Meisanurk (Ed. Hubel): *JÄLJETU HAUD — 22*, Ed. Wilde: *MAHTRA SÕDA — 19* ja *MÄEKÜLA PIIMAMEES — 13*, Fr. Tuglas: *FELIX ORMUSSON — 9*, R. Morn: *ANDEKAS PARASIIT — 7*, M. Mõtslane: *MU KODU — 6*, A. H. Tammsaare: *KÕRBOJA PEREMEE — 6*, Ed. Wilde — *KÜLMALE MAALE — 3*, E. Vilde: *PROHVET MALTSVET — 3*, R. Roht: *ÜKSINDUS — 3*, E. Bornhöhe: *VÜRST*

GABRIEL — 2, A. Kivikas: *MURRANG — 2*, M. Mõtslane: *LIBLIKA LEND — 2*, M. Raud: *VIDEVIKUST VARAVALGENI — 1*, A. Kivikas: *JÜRIPÄEV — 1*, S. Vardi: *HAABVERE — 1*, J. Järv: *VALLIMÄE NEITSI — 1*, E. Vilde: *TERAVAD NOOLED — 1*, A. H. Tammsaare: *KÄRBES — 1*, O. Luts: *TOOTSI PULM — 1*, O. Luts: *KIRJUTATUD ON — 1*, M. Meisanurk: *ENNÄE INIMEST!* — 1, J. Kärner: *INIMENE ILMA ELULOOTA — 1*, J. Liiv: *VARI — 1*.

3) Missugune tegelane meeldib Teile kõige enam? —

Vaeste-Patuste alevis: *Ridle — 173*, *Katarina Lüüne — 46*, *Ilse — 27*, *Peterson — 26*, *Andres Lüüne — 25*, *Anna — 12*, *Lilli — 9*, *Kiisk — 2*, *Matvei Liisu — 1*, *Marta — 1*.

Andekas parasiidis: *Ellu — 151*, *Ellu ema — 26*, *Hanno — 16*, *Ilmar — 6*, *Pärtel Kraiv 6*.

Tuulearmukeses: *Lea — 154*, *Dr. Andersen — 104*, *Gert — 8*, *Eva — 4*, *Jaan — 1*.

Videvikust varavalgeni: *Helmi — 145*, *Jorss — 46*, *Ätt — 37*, *Reet — 7*, *Els — 2*, *Ilmar — 1*.

4) Millist 1927. a. „Looduse“ neljast ilmunud võistlusromaanist peate Teile huvitavamaks ja loetavamaks:

A. Jakobsoni — *VAESTE-PATUSTE ALEV — 335*.

Betti Alveri — *„TUULEARMUKE“ — 29*,
Reed Morni — *„ANDEKAS PARASIIT“ — 25*,
Mart Raud — *„VIDEVIKUST VARAVALGENI“ — 3*.

Ankeedi fingimustes p. 2-ses oli ettenähtud raamatukogude loosimine.

Võidud langesid järgmistele romaani lugejaile:

1) Laagus Aune, Raadi vallast	— Mk. 10 000.—
2) Ansip Lisette, Narvast	— „ 6.000.—
3) Estam Aleksander, Tartust	— „ 6.000.—
4) Luur A., Narvast	— „ 6.000.—
5) Heinmets Hildegard, Tallinnast	— „ 6.000.—
6) Kents Leo, Tallinnast	— „ 10.000.—
7) Hints Marie, Tallinnast	— „ 6.000.—
8) Mälgi Eduard, Rakest	— „ 15.000.—
9) Ernits Villem, Tartust	— „ 10.000.—
10) Allik Jaan, Mõisaküläst	— „ 25.000.—

K. °/ü. „Looduse“ auhinnatud võistlusromaanid:

A. Jakobson: **VAESTE-PATUSTE ALEV**

Hind 7 kr. 50 s.

B. Alver: **TUULEARMUKE** Hind 3 kr. 60 s.

R. Morn: **ANDEKAS PARASIIT** Hind 3 kr. 80 s.

M. Raud: **Videvikust varavalgeni** Hind 2 kr. 50 s.

Neist romaanidest on A. JAKOBSON'i VAESTE-PATUSTE ALEV kolmekordselt kroonitud: I. X. 27. „Looduse“ romaanivõistlusel I auhind (kr. 600.—); 19. II. 28. ilukirjandusliku sihtkapitali auhind (kr. 400.—), — see on ainuke auhind 1927. a. ilmunud romaanidele; 10. II. 28. lugejaskonna preemia (kr. 200.—) „Looduse“ ankeedi auusel.

1. I 1928. — 15. III 1928. 3)
on ilmunud:

1) O. Daniel
Metsakasvatus

II. — Eriosa

Seeriast: Teaduslikud õppe- ja
käsiraamatud nr. 18.

235 lk., 76 pilti. Hind 7 krooni.

Sisu: Sissejuhatus. **Metsamine.** Loomulik metsa-
uuenemine. Valgusriied. Loomulik uuendus vana
metsa ääres. Kunstlik uuendamine. **Külvamine.**
Käbide külvamine. Seemne headus. Seemne ida-
nemine. Külvipinnase ettevalmistamine. Külviviisid.
Seemne katmine. Külvamine. **Istutamine.** Maaväe-
tamine taimealal. Külv taimealal. Külvil kaitsse tai-
meaedades. Istutamine. Istutamine pooltaimedega.
Metsahooldamine. Põimendus. Puude hooldamine.
Puistu kasvatamine. **Männikud:** Hooldamine ja põi-
mendamine. Männikute kasvatamine mitmesugustel
maadel. Kunstlik männi-kuuse segametsa uuendamine.
Kuusikud: Kuuse loomulik uuenemine. Lehisemets-
ad. **Lehtpuu-puistud.** Tammikud. Saarepuistud.
Jalaka ja künnapuu kasvatamine. Vahtra kasvatamine.
Kaasikud. Haavikud. Lepikud. Pärna- ehk lõhmu-
semetsad. Pajude kasvatamine. Tammede kasvata-
mine koore kasutamiseks. Alusmetsa asutamine van-
nametsa all. Madalmetsa asutamine. Keskmetsa asu-
tamine. **Metsakasvatus erilisteks otstarveteks.**
Tuiskliiva kinnitamine ja liivaluudete metsamine.
Nõrgikivi ehk leetmiku — ortsteini alade kultiveerimine.
Orgude ja pervede kinnitamine ja metsamine. Elus-
aedade (hekkide) kasvatamine. Iluline külg metsa-
kasvatuse alal. **Metsakasvatus-tööde normid.** I. Pin-
nase ettevalmistamine käsitsi. II. Puuseemnete kor-
jamine. Metsa külvamine. Ölendus.

2) E. Ahas
VABADUSSÕJA KANGELASTE
MÄLESTUSSAMBAD

I osa

Album on trükitud kunsttrükipaberil, 148 lk.
luksusköites, kullaga trükitud bareljeefiga kaanel.
Hind 6 krooni.

Selle teosega on tahetud üle kodumaa asu-
vaid mälestussambaid koguda ühiseks tervikuks,
ära märkida nende ehitamise organiseerimist,
ehitust ning materjale, kirjeldada võimalikult täp-
selt mälestussammastel tarvitatud tekstide, märke
ja kujundeid kui kunstiajalooliselt väärtuslikke
esemeid ja pakkuda seega ülevaatlikkult pilti meie
vabadussõja mälestuse kunstilisest varast. Ta-
belid raamatu lõpus tahavad anda reljeefsemat
ülevaadet käsitletud alast.

Eesti rahva armastus oma kodumaa vastu
ja sügav pieteet langenud kangelaste mälestami-
sel on leidnud otsesema ja parima väljenduse
monumentaalseis sammastes, mis püstitatud kõi-
gis kodumaa nurgis.

Vastutav toimetaja: Hans Männik.

Trükikoda Ed. Bergmann, Tartus.

3) Miina Hermann
Valik koolilaule
kolmele häälele

Hind 1 kr. 50 senti.

Sisu: Mu isamaa, mu õnn ja rõõm. Sind surmani.
Kuule, keda hääli helab. Isamaa mälestus. Väike-
sele isamaale. Oh Eesti isamaa. Oh kallid, kaunis
Põhjala. Kaunimad laulud pühendan sull'. Mu ilus
isamaa. Mu Eestimaa. Laul põllule. Lõpukoor
„Kalevist ja Lindast“. Meeste laul. Pühendan sind.
Kaugel. Nooruse unenägu. Hommikulaul. Rändaja.
Luik. Kevade-marss. Kiigelaul. Meie elu. Tütre
tänu. Vaenelaps. Lõikaja laul. Orjalaul. Pulmalust.
Pulmalaul. Pidu hakkab. Laula, laula, suukene!
Kannel. Sirtsuke. Kihkat-kahkat (Peidumäng). Le-
gend (Pastoraal). Mu südames on pühapäev. Kindla
lootuse laul. Palve. Jumal, sul ligemal! Öhturahu.
Oh võta mind, mu Jumal. Oh sa õnnistav. Püha
öö. Eestimaa, mu isamaa. Koju.

4) Seeriast:
Saksa kirjandust koolidele

NR. 48. Paul Keller

Der Ausflug — Hind 40 senti.

5) Seeriast:
Prantsuse kirjandust koolidele
NR. 49. — Les trois petits Cochonnets.

Les trois Ours. — Hind 35 senti.

6) **LOODUSE UNIVERSAAL-BIBLIOTEK.**

Nr. 11. — O. J. Bierbaum:

Siugnaine.

Nr. 12. — Jaroslav Hašek:]

Vahva sõduri Šveiki seiklused
ilmasõja kestel. III osa.

(LUB'i eelmised numbrid on loeteldud kolmandal
leheküljel)

Praegu trükis:

- 1) Akad. Ajaloo-Seltsi toimetusel:
Eesti biograafiline leksikon. III vihk.
- 2) H. Kruus: **Eesti ajalugu kõige uuemal
ajal.** II osa.
- 3) St. Csekey: **Eesti administratiivõiguse
allikad.**
- 4) H. Riikojä-J. V. Veski: **Üldzooloogilisi
oskussõnu.**
- 5) G. Nieman-H. Männik: **Puuvilja- ja
juurvilja atlas.**
- 6) G. Nieman-H. Männik: **Vees ja tema
lähemas ümbruses.**
- 7) **Muinasseiklusi.** Valik India, Iiri, Läti, Leedu
ja m. rahvuste muinasjutte.
- 8) **Oliver Cromwell: From Gardiner's His-
tory of England. Adapted for the use of
schools and provided with an English —
Estonian — German vocabulary by C. Bruus.**

Väljaandja: K.-Ü. „Loodus“, Tartus, Vana tän. 1.